

Referaten.

RUBRIEK 3. Houtteelt. (waaronder biologie der houtgewassen, systematiek en zaadteelt.

Over het opnieuw voor loofhoutbosch geschikt maken van daarvoor ongeschikt, John T. Auten. Journal of Forestry, 3, 229, 1940.

Natuurbosch is het eindresultaat van een lange reeks voorafgegane, elkander opvolgende vegetaties. Samengaand met, en onmisbare voorwaarde voor klimaxbosch is de daarvoor typische bodemtoestand. Ontbossching, ontginning tot bouw- en grasland, rooibouw, afspoeling en verwildering hebben veel voormaligen loofhoutgrond gedegradeerd tot een daarvoor ongeschikt geworden grond.

Een der voornaamste ecologische factoren is voldoende vochtigheid. Is nu tengevolge van de bovengenoemde oorzaken de structuur van de bovenste lagen verdicht, dan kan het regenwater niet voldoende in den grond doordringen en de boomen worden benut. Men kan de poreusheid van de bovenlaag bevorderen door te zorgen, dat de grond door een strooisellaag bedekt wordt, en het is van belang om te weten, welk strooisel het nuttigste effect heeft.

Het Central States Forest Experiment Station in de Vereenigde Staten heeft thans dienaangaande proeven genomen met voorculturen van resp. Robinia, Sassafras en Pinussoorten. Onder de Robinia's ontwikkelde zich een dichte grasvegetatie, onder de pijnboomen vormde zich een slecht verderende mat van naalden, maar het strooisel onder de sassafras-boomen bleek den grond zoodanig te verbeteren, dat deze weer geschikt werd voor een daarna volgenden opstand van meer waardevolle loofhoutsoorten.

v. H.

Erfahrungen mit dem „Selenverfahren“ bei der Untersuchung des forstlichen Saatgutes. Forstmeister Dr. Rohmder, München. Allg. F. u. J. Z., 7, 169—188, 1940.

Sedert Augustus 1936 heeft Dr. Eidmann, Eberswalde zijn eerste mededeeling gedaan inzake zaadonderzoek langs biochemischen weg. De techniek der methode van onderzoek komt op het volgende neer.

Voor een onderzoek worden in den regel 3×100 zaadkorrels gebruikt. De zaden worden ten deele 4 uur in het water gezet, ten deele zonder watertoevoeging gekleurd. Het eigenlijke kleuren speelt zich af gedurende den tijd dat de zaden 48 uur in een 2% natriumselenitoplossing bij 30°C . gelegd worden.

Eidmann voerde eenige technische vaktermen in.

Sedert den herfst 1937 is deze onderzoekingsmethode de eenige ambtelijke, welke toegestaan wordt voor douglas en beuk.

De methode maakt het mogelijk reeds van te voren gegevens betreffende de kiemsnelheid van verschillende zaadsoorten vast te stellen. Tevens kan dan de levenskracht van het zaad beoordeeld worden. Een voorspelling te doen, betreffende het aantal te verwachten kiemplanten, is niet mogelijk.

De methode Dr. Eidmann is nog niet volledig tot in alle onderdeelen onderzocht en uitgewerkt. Er is nog veel detailwerk noodig, alvorens zij voor de practijk een in alle opzichten bruikbare geworden zal zijn.

P. D.

Waldbauliche Erfahrungen in Chorin. Forstmeister Dr. A. O l b e r g.
Z. f. F. u. Jw. 5/6, 129—149 en 7/8, 193—228, 1940.

Schrijver geeft geen wetenschappelijke onderzoeken weer, maar datgene wat de geschiedenis van zijn houtvesterij en zijn eigen ervaring hem hebben geleerd. Zoo vertelt hij, dat men als jong beginner geneigd is, te gelooven, na aanvankelijke successen, den steen der wijzen gevonden te hebben. Maar al te vaak openbaren zich de fouten eerst na langeren tijd. Dan wordt een anderen weg gekozen, waarvan het resultaat zich ook pas na jaren laat beoordeelen. De waarheid te vinden wordt ongetwijfeld vergemakkelijkt, wanneer iedere beheerder aan het einde van zijn beheer zijn ervaringen op schrift stelt, waarbij het van meer belang is de mislukkingen te beschrijven, dan het gelukte op den voorgrond te plaatsen, want maar al te licht heeft de opvolger de gedachte het beter te weten dan zijn voorganger, waardoor hij methoden toepast, die lang geleden al tot een mislukking leidden.

Hij behandelt dan eerst de klimatologische factoren van het revier Chorin, waarbij hij vooral wijst op den geringen neerslag (550 m) en beschadiging door late vorst. Hij acht echter den neerslag van doorslaggevend belang zoowel naar boven als naar beneden. Heel dikwijls zijn het weersuitersten, die beslissen over gelukken of mislukken van een cultuur. Dat noopt tot voorzichtigheid bij het oordeel over daden van zijn voorganger en ook tot de overweging of de toe te passen methoden al of niet geheel afhankelijk zijn van de weersomstandigheden.

Vervolgens worden dan verschillende opstandsvormen van Chorin besproken en wel: gelijkjarige menging, onderbouw en verjonging op eindmoreene, grondmoreene en sandr.

Behandeld worden: zaaien of planten, gebruik van een- of tweejarige dennen, grondbewerking, bescherming der cultures tegen zwammen, insecten en wild, keuze en inbrengen van menghoutsoorten, kweeken van waardevol dennenhout door hoogen omloop, en nenslotte volgt een waardevol dennenhout door hoogen omloop, en tenslotte volgt een beschouwing over boschbouw en jacht, waarin hij zegt, dat het boschbedrijf eenvoudiger en minder kostbaar zou zijn, indien er geen wild aanwezig was. Hij voegt daar echter aan toe, dat hij geen boschbouwer zou willen zijn, wanneer hij wild en jacht zou moeten missen. De schade is blijkens zijn ervaringen tot een minimum te reduceeren, wanneer men den wildstand matig houdt en de verjongingen beschermt. Hij geeft dan verder aan hoe bosch en wild door doeltreffende maatregelen goed kunnen samengaan.

Ten aanzien van de overmatige velling, die in den laatsten tijd werd toegepast, stelt hij zich de bezorgde vraag of de houtvesterij deze zonder schade zal doorkomen. Het gevaar is groot. Reeds zijn talrijke jonge opstanden boven het toelaatbare aangepakt, alle overige gaan in hun dunningsopbrengst snel naar beneden, de loofhoutboomvakken zijn dusdanig gelicht, dat de natuurlijke verjonging door optredenden grasgroei twijfelachtig wordt, de oudere dennenopstanden vertoonen een sluiting, die een onvoldoende aanwas tengevolge heeft en de oppervlakte boschgrond, die in cultuur genomen moet worden, vermeerdert van jaar tot jaar.

Nochthans heeft hij vertrouwen voor de toekomst, mits men met onzichigheid te werk gaat en hij geeft den weg daartoe als volgt aan: volkomen sparen van de zich nog ontwikkelende jongere opstanden, velling en verjonging van alle opstanden, die naar massa en waarde onbevredigend zijn en wel in alle leeftijdsklassen tot op het dunste staakhout. Weliswaar verliest de houtvesterij daardoor alle reserves en krijgt een ongunstige leeftijdsklassenverhouding, maar behoudt de mogelijkheid in enkele tientallen van jaren zich weer gezond op te bouwen. W. B.

RUBRIEK 4. Boschbescherming (waaronder natuurbescherming en jacht).

Ergebnis zweier Versuche zur Heidebekämpfung in Forchenbeständen

des Nordschwarzwalde. Forstmeister Otto Feucht, Stuttgart.
Allg. F. u. J. Z., 6, 163—164, 1940.

In 1921 werden twee reeksen van proefvelden opgezet ter bestrijding van heide in dennenopstanden op bontzandsteen in het gemeente-bosch Oberkollwangen.

De eerste proef werd genomen in een kwijnenden, met dichte heide bezetten jongen dennenopstand Nagegaan werden de resultaten der takbedekking op de heide en de vernietiging der heide met en zonder grondbewerking, met en zonder kalkbemesting en met en zonder bijzaaien van brem.

In 1925 waren duidelijke verschillen te constateeren. De na verwijdering der heide behakte- en gekalkte perceelen hadden duidelijk een voorsprong. Thans geven de velden een gelijk beeld te zien; ook de tusschenliggende scheidingsgrenzen zijn vervaagd en onderlinge verschillen zijn niet meer waar te nemen.

De tweede proef betrof de bestrijding van heide door kalksteenbemesting. Op drie verschillende velden werd afval van een Deutsche marmergroeve uitgestrooid; op een der veldjes bovendien gemengd met gips. Twee perceelen van het proefveld lagen destijds in een gedeeltelijk met beuk onderzaaiden ouden dennenopstand, waarvan de grond begroeid was met heide, boschbessen en dergelijke. Een derde perceel lag in een 15-jarigen dennenaanplant, zoo sterk met heide begroeid, dat de dennen overgroeid werden.

De langzame werking van de kalk werd gecontroleerd. Thans is op geen der 3 proefvlakken ook maar het geringste onderscheid ten opzichte van de niet bemeste omgeving te zien. De flora heeft zich sedert 1921 niet gewijzigd. De kalksteenbemesting had geen resultaat.

Hoe kan echter de heide bestreden worden? Schrijver meent, dat, na vervanging van loofhout door dennenopstanden, de heide de overhand krijgt en zich blijft handhaven. Men verbreke geen natuurlijke verhoudingen en plante of zaai loofhout op daarvoor bestemde grond. P. D.

De roode vrijbuiters. Moustache. Ned. Jager. 2, 19—20, 1940.

De vos is ongetwijfeld schadelijk voor het jachtveld, doch als men hem binnen de perken weet te houden, is de schade niet zoo groot als wel eens wordt beweerd.

Het oordeel over hem is bij verschillende jagers zeer uiteenlopend. De een duldt hem totaal niet in het jachtveld, de ander vindt een matigen vossenstand nog wel aannemelijk, waarbij hij er dan rekening mee houdt, dat hij veel van de zoo schadelijke muizen weg vangt. Zelfs wil men wel beweren, dat hij zich daarmee in hoofdzaak zou voeden. Wie echter wel eens tegenwoordig is geweest bij het uitgraven van een vossennest en de groote hoeveelheid resten van hazen, fazanten en konijnen heeft gezien, zal ongetwijfeld anders oordeelen. Daarbij komt, dat de vos steeds meer aansleept, dan de jongen noodig hebben. De kleinwildjacht lijdt dan ook sterk bij aanwezigheid van veel vossen, zoodat het zaak is ze kort te houden. Dit is geen gemakkelijke taak, want de vos laat zich niet gauw vangen en is den jachtopziener vaak te slim af. Drijfjacht houden kan een goed resultaat geven, mits deze deskundig wordt geleid. Dat het resultaat vaak zoo pover is, ligt aan de fouten, die gemaakt worden en aan onkunde omtrent de jachtwijze.

In Februari valt de roltijd. Dan zijn de rekels onrustig en ook overdag op pad. In dien tijd kan men ze lokken en met succes bejagen.

Het aantal jongen, dat de moervos werpt, bedraagt 4—6 (mij zijn echter verscheidene worpen van 9 stuks bekend), zoodat er een snelle uitbreiding kan plaats hebben. Bij de voeding der jongen helpt ook de rekel en zeker is dit het geval als de moeder is afgeschoten.

De meest interessante jachtwijze is die met aardhonden, doch deze wordt in ons land vrijwel niet beoefend. W. B.

RUBRIEK 6. Boschhuishoudkunde (waaronder beheer, handel, recht, wetgeving en arbeid).

De toekomst der houtproductie in Duitschland. Prof. Dr. Th. Schmucker, Göttingen. Hout. 32, 2419, 1940.

Hout wordt gebruikt wegens zijn uitnemende mechanische eigenschappen als lichaam in het geheel (geriefhout, bestekhout) of ontleed in zijn structurelementen (houtslijp), wegens zijn gehalte aan enerige (brandhout, houtgas) of om de belangrijke chemische stoffen welke het opbouwen (kunstvezels, destillatieproducten).

Het boschbedrijf heeft ervoor te zorgen dat deze belangrijke grondstof zóó ter beschikking staat als de volkshuishouding haar noodig heeft en wel zoo goedkoop mogelijk en met inachtneming van het gerechtvaardigde verlangen, dat de bosschen niet alleen houtakkers mogen zijn. Een getal staat daarbij dreigend op den achtergrond; de wereldbehoefte aan hout kan per jaar op 2 milliard m³ geschat worden en daarbij stijgt de behoefte der cultuurlanden voortdurend. Slechts door rooibouw kon deze behoefte de laatste decennia bevredigd worden; rationeel boschbedrijf wordt een wereldbelang. In Duitschland bedroeg kort geleden de jaarlijksche houtaanwas der bosschen van meer dan 100 ha grootte (staats-, gemeente- of grootgrondbezit) ruim 4 m³; die bij de kleinere bosschen nauwelijks 2 m³. Het resultaat van rationeel bedrijf is duidelijk.

Wat moet de boschbouwer verbouwen, en hoe, om zooveel mogelijk te voldoen aan de stijgende behoefte? Een voorbeeld:

Populieren groeien zeer snel en produceeren in korten tijd veel hout. Maar dit hout is als geriefhout weinig bruikbaar en ook als brandhout van niet veel waarde. Dus waren de populieren geen object van voorkeur in den boschbouw. Komt het echter aan op productie van massa als chemisch lichaam, dan geraken deze bedenkingen op den achtergrond en geeft enkel de zuivere massa den doorslag. Dat is het geval bij een reeks van nieuwe massatoepassingen van hout. Het is daarom waarschijnlijk, dat de populier in de toekomst veel meer geplant zal worden dan tot dusver en dientengevolge is men bezig de geschikte populierenrassen te vinden of te kweeiken. Maar wellicht zal men in de toekomst cellulose ten minste voor een deel niet meer uit hout, maar uit kruidachtige gewassen winnen (aardappelloof en dergelijken).

Onze vaders en grootvaders hebben eens groote uitgestrektheden mooi loofhout door eentonige sparren vervangen en daarvoor van vele zijden alles behalve dank geogst. Maar mogen deze bosschen ook weinig bekoorlijks hebben, in onze positie zijn ze een zegen; want naaldbosch produceert per vlakte-eenheid veel meer lang geriefhout dan loofhout en dit hebben we steeds nog in de eerste plaats noodig. Onze taak is de wegen te vinden om de ongetwijfeld aanwezige nadeelen en gevaren van zuivere naaldbosschen op te heffen, in het bijzonder achteruitgang van den grond in dergelijke kunstmatige, buiten de natuurlijke sparrengebieden liggende opstanden tegen te gaan. De uitgestrekte zuivere beukenopstanden, welke men eveneens ecnige menschenleeftijden geleden heeft geschapen, zijn niet meer hoofdzakelijk brandhoutleverancier gebleven, sinds men ze als materiaal voor triplex en chemische verwerking kan bezigen.

Voor de vereischte economische verbetering en het zekere behoud der bosschen kan men zich twee tegengestelde methoden indenken. Of men treedt op als de landbouwer, verwijdt zich verre van de voorwaarden der natuurlijke vegetatie en verandert kunstmatig den grond dermate, dat hij zoo goed mogelijk overeenkomt met onze behoeften aan houtproductie. Voor ons staat een bosch van louter gelijksoortige, even oude boomen (misschien uitgelezen of kunstmatig gekweekt ras) waarvan de grond sterk bewerkt, kunstmatig bemest, misschien ook bevoeid wordt, en waarvan het onderhout aan nauwkeurige controle onderworpen is enz. Of men zegt: onze kunstmatige bosschen zijn tengevolge van hun eentonigheid en onnatuurlijkheid verkeerdt, ziek en omgeven door gevaren, de natuurbosschen waren het niet; dus terug naar hen, minstens naar

het gemengde bosch, dat als zoogenaamd duurzaam boschbedrijf gedreven wordt, omdat het zeer verschillende leeftijdsklassen bevat en nooit kaal gekapt wordt.

Het is nauwelijks twijfelachtig, dat men, bij aanhoudende stijging van de economische eischen ten aanzien van het bosch, genoodzaakt zal zijn tot de eerste methode over te gaan. Intusschen niet overal. Alleen daar waar het waarschijnlijk zonder gevaar gaat en ook dan nog met groote voorzichtigheid en vol verantwoordelijkheidsgevoel, met zooveel mogelijk ontzag voor de schoonheid van het bosch. De kunstmaatregelen zijn trouwens beperkt door den eisch van rentabiliteit. De tweede weg is vaak bijzonder geliefd, niet alleen omdat men dan mooie bosschen krijgt, maar omdat men gelooft, door zoo goed mogelijk de natuur na te doen, minder gevaren te loopen.

Als evenwel de boschbouwer zoo in tegenstelling tot den landbouwer er van af ziet te beheerschen en alleen wil corrigeren, dan doet zich de vraag voor of zijn werk geschikt is om aan de steeds dringender vraag naar hout van een bepaalde soort te voldoen. We kunnen hopen in Duitschland in de gelukkige positie te zijn met het meer natuurlijke bosch, dat ons beter bevat dan „houtakkers“, dat ook andere voordeelen heeft en zulke opbrengsten weet te bereiken, dat ons niet te verantwoordt schaden en verliezen gespaard blijven. A. K.

De Houtmarkt. Hout. Red. 32, 246, 1940.

Onder de importeurs van vurenhout uit de Oostzeelanden wordt de stemming steeds bedrukker; behalve voor enkele honderden Stds. is het niet gelukt te komen tot een regeling voor afhaling van het hout, gekocht op oude contracten. Het wordt onmogelijk geacht in dit seizoen den achterstand in te halen en een tekort staat voor de deur. De zagerijen speuren nu het binnenland af naar inlandsch naaldhout en populieren doch kunnen slechts weinig bemachtigen.

Voor het hardhout wordt het steeds moeilijker; de kansen op hervatting van den aanvoer uit het buitenland worden er niet beter op.

De Slowaaksche exporteurs voor dennenhout weigeren oude contracten welke in U.S.A. Dollars luiden, uit te voeren, omdat het Deviezeninstituut te den Haag uitvoer van deze chèques niet toelaat. Ook voor het dennenhout is dus voorloopig weinig kans op import. A. K.

De Houtmarkt. Hout. Red. 33, 253—254, 1940.

Het weekbericht van vorige week over de positie van het vurenhout bleek te zwartgallig; er is bekend gemaakt dat van de oude Zweedsche contracten 5000 à 8000 Stds. kunnen worden geïmporteerd. Scheepsruimte is daarvoor beschikbaar. De hoop herleeft dat vóór het einde van het scheepvaartseizoen nog meer soortgelijke toewijzingen kunnen worden tegemoet gezien.

Voor het dennenhout uit Centraal- en Zuidoost-Europa worden de kansen op import nog gering geacht. In de andere beschouwing in hetzelfde nummer wordt er op gewezen, dat door aansluiting bij de Duitse centrale clearing de uitkomst zal komen. A. K.